

IZHAJA VSAK DAN

Šteti se nedelja in prazniki ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.) OGLASI SE RAČUNAVO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 3-20, za pol leta Kron 2-40. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELFON št. 11-57.

Vojna ali mir?

Mučna negotovost položaja.

Zavezniška prizanesljivost napram Turčiji.

PARIZ 30. (Kor.) Londonski posebni izveščitelj „Matinov“ javlja, da pomeni dr. Daneva predvčeraj na turške protipredloge dani odgovor, da sili Turčija zaveznike prenehati s pogajanjmi, če ne bi do danes stavila predlogov, o katerih bi se dalo govoriti. Tako prenehanje pogajanj pa ne bi moralo povzročiti začetka novih sovražnosti. Turški vladi bodo baje omogočili premagati oviro javnega menenja in staviti pogojem zaveznikov odgovarjajoče predloge.

Porta je v škripcih.

CARIGRAD 30. (Izv.) Tukaj je položaj zelo resen in tu bivajoči tuji gledajo s skrbjo v bodočnost. Vlada je slaba in anarhijska postaja čedalje hušja. Turška vlada se meni nič tebi nič ne zmeni za mirovna pogajanja in tudi nima interesa na položaju. Njeno ravnanje se da tolmačiti: Če se namreč ona odloči, da bi Turčija izročila Drinopolje, no, potem jo vržejo mladoturki, ki tega ne pripuste, če pa sklene nadaljnje vojevanje, pa mora itak odstopiti, ker pride na njeno mesto vojaška diktatura.

Pridi kakorkoli, vsak slučaj pomeni konec sedanjega režima. Zato pa kabinet zavlačuje rešitev vprašanja o miru. Zavezniki in druge države pa pritiskajo na porto.

Zakaj je mir možen?

DUNAJ 30. (Izv.) „Wiener Allg. Ztg.“ ugiha o možnosti mira in izjavi: „Če je vkljub ugodnemu stanju mirovnih pogajanj v Londonu v diplomatskih krogih še vedno nade na srečen izid, temelji ta optimizem na sledečih ugotovitvah:

1. Turška armada se je okrepila in njen položaj se je izboljšal, ali po strokovni vojaški sodbi ona ni pridobila toliko moči, da bi mogla rešiti Drinopolje obsede.

2. I v Turčiji in v Bolgariji se opazuje razpoloženje za uzpostavitev starih dobrih, oziroma boljših odnosov.

3. Turški vladi so velesile ponovno in nujno svetovale v smislu sklepa miru. Poudariti se pa mora, da tako ni svetovala samo tripotentna, ampak celo trozveža.“

Mobilizacija v Rumuniji.

LONDON 30. (Izv.) Belgrajski korespondent „Daily Telegrapha“ javlja, da je dospela v Belgrad vest, da je začela Rumunija mobilizirati. Drugi vojni zbor je že mobiliziran in ta vest se potrjuje. Bolgarsko prebivalstvo na meji je zelo razburjeno, ker prihajajo dan na dan vojaki na mejo. Isto tako se privržita municija in proviant. Visok rumunski oficir je izjavil, da zahteva Rumunija, da se jej odstopi kos zemlje od Donave do Varne, kjer bode izgradila vojni pristan.

Vojno gibanje na Bolgarskem.

SOFIJA 30. (Izv.) Tukaj pričakujejo instrukcij turških delegatov z nekako napetostjo. Dasi ravno bolgarska vlada optimizma še ni izgubila in še vedno upa na mir, se je vendar lotilo bolgarskega naroda in odločujočih krogov veselje do vojne. Sedaj je že tudi razširjena misel, da bode Bolgarija stavila ultimatum in zapričela vojno.

Derviš Hina o Albaniji.

DUNAJ 30. (Kor.) Derviš Hina, znani voditelj južnih Albancev, ki se mučasno na Dunaju, je izjavil uredniku „N. Fr. Presse“ o sedanjem stadiju albanskega vprašanja to-le:

S sklepom konference poslanikov glede albanske avtonomije je položen temeljni kamen, na katerem moremo zgraditi svojo državo. Nakana velesil, zajamčiti Albaniji avtonomijo, nam je garancija za miren razvoj. Svobodna in močna lahko postane naša dežela le, če bode velesile, pred vsemi Avstro-ogrskimi, pazile, da ne bo nikoli oviral Albanije na njenem potu h kulturi.

Kar pa se tiče bodočih mej Albanije, moramo odločiti v tem vprašanju pač prepuštili velesilam. Vemo, da se je Avstrija izrekla proti temu, da bi se odstopil Skader Crngori in tudi upamo, da bode mogočna prijateljica Italija, ki štiti Albanijo v teh težkih trenutkih, podpirala zahtevo Avstro-ogrskosti. — Našo deželo so zasedli grozoviti (!) sovražniki, a mi ne poskusimo ničesar, da bi jih pregnali, ker hočemo z zaupanjem v besedo velesil prepričati krvoprelitje.

Glede bodočega vladarja Albanije je izjavil Derviš Hina: Izmed vseh pretendentov, o katerih se je poslednji čas govorilo, nima nobeden posebnih šans. Turčija bi bila pač zelo zadovoljna, če bi zagledala na

na prestolu iztočnega mohamedanskega princa.

To bi značilo za bodočnost nekako zvezo nje z Albanijo. Mi pa nočemo ničesar več slišati niti o Turčiji niti o orijentu. Štiri stoletja smo vzdihovali pod turškim jarmom. Slednjic pa hočemo postati svobodni. Treba nam je močnega moža. Naši pogledi so uprti v Bolgarijo, kjer je Koburzan Ferdinand ustvaril močno državo; gledamo v Rumunijo, kjer je Hohenzollerovec Karol opravil veliko delo. Težka naloga čaka našega bodočega vladarja. Ona zahteva celega moža.

(In pa vsaj na pol ljudij, s katerimi se da kaj opraviti, častiti derviš! — Ured.)

Albanska spomenica velesilam.

BEROLIN 30. (Izv.) Iz Valone javljajo: Začasna albanska vlada hoče poslati evropskim kabinetom spomenico o omejitvi Albanije. Da bi poslala v London svojega odposlanca je nemogoče, ker grška flota še vedno blokira Valono.

Turki ne dajo Drinopolja, pa ne.

CARIGRAD 30. (Kor.) Uradna nota poroča, da izjavlja porta v svojih novih instrukcijah, da vkljub želji, da bi pogajanja za mir srečno končala, ona ne more na ncbeden način privoliti k predaji Drinopolja.

Incident v Draču.

DRAČ 30. (Agenzia Stefani). Srbsko poveljstvo je vprašalo pred par dnevi po posredovanju kapitanata v pristanišču poveljnika italijanskega parnika „Caprera“, čemu je še parnik vedno v pristani. Poveljnik ladje je odgovoril, da je parnik na razpolago konzulatu in da se naj srbsko poveljstvo tam informira o nadaljnjem. Srbi pri konzulatu niso vprašali, včeraj jutro pa, ko so se hoteli izkrcati poveljnik in nekateri oficirji ladje, da pristanejo na kopno in obiščejo konzula, so jim Srbi zapovedali, da se naj nemudoma vrnejo na ladjo in ne hodijo na kopno, dokler se jim to ne dovoli.

Konzul ni ničesar izvedel o dogodku. Včeraj popoldne pa je poveljnik ladje „Caprera“, ki je moral dobiti stikov s konzulom, a srbskega dovoljenja v to svrhu še vedno ni bilo, poslal svojega oficirja v uniformi na kopno. Ta se je izkrcal in se je napotil h konzulatu, kjer je poročal o dogodku.

Upati je, da je srbsko poveljstvo uvidelo svojo zmoto in preklicalo odredbo, ki je proti pravilom mednarodnega prava. Italijanski konzul je takoj poslal srbskemu poveljstvu noto, s katero je zahteval pojasnila o vzrokih čudne prepovedi kapitanata v pristanišču in poudaril, da ne bi mogel dopustiti prepovedovanja občevarja med parnikom „Caprera“ in konzulatom. Italijanski konzul je o tem poročal svoji vladi, ta pa je instruirala svojega poslanika v Beogradu, ki bo storil pri srbski vladi primerne korake.

Liste o padlih Bolgarjih.

SOFIJA 30. (Izv.) Glavno taborišče je začelo razpošiljati mestnim vojaškim poveljnikom liste o padlih vojakih in oficirjih. Tako se morejo rodovine poučiti o usodi svojih sorodnikov.

„Haireddin Barbarossa“.

ATENE 30. (Kor.) Potrjuje se, da so izvesili na vojni ladji „Torgut Reis“ admiralsko zastavo, kar je dokaz, da vojna ladja „Haireddin Barbarossa“ ni več porabna za bitko.

Rusija je povzela besedo.

BERLIN 30. (Izv.) Lokal - Anzeiger javlja iz Petrograda, da je dobil ruski poslanik v Londonu, Benckendorff, primerne instrukcije, tikajoče se konference. — Isto tako se poroča, da je črnomoška ruska flota dan in noč pod paro, da odpluje pred Carigrad, če bode treba. — Rusija se je izrekla tudi proti temu, da bi se sedaj začelo armensko vprašanje.

Poincaré in Ribot.

PARIZ 30. (Izv.) V parlamentarnih krogih se čuje, da bi se rezultat včerajšnjega pogovora med Poincarejem in Ribotom tako označil, da bodeda oba kandidirala za predsedstvo republike, da sta pa oba pripravljena, medsebojno odstopiti tistemu na korist, ki bi pri prvi volitvi dobil le eden glas več.

Weiskirchner potrjen za župana.

DUNAJ 30. (Izv.) „Rathaus Correspondenz“ je izvedela, da je bivši minister Weiskirchner potrjen za dunajskega župana.

Smrt Kiderlena-Waechterja.

STUTTGART 30. (Kor.) Nemški državni tajnik von Kiderlen-Waechter, ki se je mudil za božične praznike pri svoji sestri baronici Gemmingen v Stuttgartu, je danes ob 7-50 umrl za otrplostjo srca.

Pokojniki je bil od leta 1910 na svojem mestu v ministrstvu za zunanje zadeve in je spremljal cesarja po vseh važnejših potih. Bil je izmed najbolj zmogljivih nemških diplomatov. Rojen je bil leta 1852.

STUTTGART 30. (Izv.) Pogreb Kiderlena-Waechterja se bode vršil 2. januarja.

BEROLIN 30. (Izv.) Kot nasledniki pokojnega Kiderlena-Waechterja se imenujejo poslanik v Washingtonu grof Bensdorff, poslanik v Londonu knez Lichnowsky in tajnik v ministrstvu za zunanje zadeve, Busche.

Suhomlinov pri nemškem dvoru.

DUNAJ 30. (Izv.) Ruski vojni minister Suhomlinov, ki ga je sprejel cesar v Berlinu v avdienci in ga povabil k dvornemu obedu, je izjavil tamošnjemu korespondentu dunajske „Zeit“, da je Rusija sicer miroljubna, da pa je tudi pripravljena na najhujše.

Pragmatika poštnih uradnikov.

DUNAJ 30. (Izv.) Danes je prišla k ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu deputacija poštnih uradnikov, ki je prosila, da bi se uveljavila službena pragmatika že 1. januarja 1913.

(Pragmatika bi se drugače uveljavila še le nekako sredi februarja. — Ured.)

Imenovanje sodnikov na Češkem.

DUNAJ 30. (Izv.) Jutrišnja „Wiener Zeitung“ priobči imenovanja sodnikov na Češkem.

Državne železnice in vozne olajšave.

DUNAJ 30. (Izv.) Železniško ministrstvo je uvedlo akcijo za omejitev olajšav pri voznini državnih železnic. Prizadevi bodo izlasti udeležniki raznih kongresov.

Pravoslavim v Bosni.

SARAJEVO 30. (Izv.) Srbsko-pravoslavni mitropolit v Tuzli je izdal pastirsko pismo za svoje duhovnike, s katerim jih opominja, naj se zavedajo, da morajo biti dobri avstrijski patrioti in tako vplivati na narod, da se izogiba vsega, kar bi tolmačili njegovi sovražniki za protiaustrijsko. Mitropolit izjavlja, da je pred desetletji Bosna s samo božjo pomočjo k habsburški vladavini pripadla.

Sleparstvo s potniki Avstro - Amerikane.

DUNAJ 30. (Kor.) Kasacijsko sodišče se je pečalo s pravdo o sleparstvu, pri kateri je tržaško deželno sodišče obsodilo štiri obtožence radi goljufije, zagrešene pri prevažanju potnikov v Ameriko z ladjami Avstro-Amerikane. Dva obtoženca je sodišče oprostilo.

Nameščenec urada za izseljence, Bonelli, je bil tožen, da je leta 1910. s prvimi komisarjem Avstro-Amerikane, Muzzopolom, spravi proti plačilu 10 bolnih izseljencev „slepo“ v Ameriko, pri čemur pa so morali plačati za voznino 300—400 K namesto 150 K. V Novem Yorku so pustili štiri na kopno, šest so jih pa poslali nazaj.

Oba moža sta bila tudi obtožena, da sta s kapitanom Ivancichem in prvimi oficirjem Carbachem goljufivo omejila nadzorovalno pravo države Novi York. Bonelli je bil obsoljen v trimesečno, Muzzopolu pa v dva in polmesečno ječo, dočim sta dobila kapitan in oficir po 4 in 6 dni zapore. Kasacijsko sodišče je izpoznalo, da četvorica ni omejevala nadzorovalnega prava ameriške države, vsled česar sta bila Ivancich in Carbach oproščena popolnoma, ona druga dva pa le tega čina. Temu primerno so znižali Bonelliju kazen do 6 tednov in mu vrzeli 21 dni preiskovalnega zapore; Muzzopolu pa je kazen ostala, le 26 dni preiskovalnega zapore so mu odračunali.

Bolgarija in Rumunija.

DUNAJ 30. (Izv.) „Wiener Allgem. Zeitung“ piše, da se ne potrjuje vesti o napetosti med Bolgarijo in Rumunijo. Sporazuma še seveda ni in res je, da bi Rumuniji radi dobili nekoliko bolgarskega ozemlja, ali pogajanja še niso končana, pa se bodo gotovo dobro iztekla.

Vojak ubije tovariša.

DUNAJ 30. (Izv.) Sinoči ob 7 zvečer sta se spria dva vojaka prvega bosenskega polka. Tekom prepira je eden, kič po imenu, popadel puško in je s kopitom zdrobil tovarišu lobanjo. Na to je hotel pobegniti, a drugi vojaki so ga zadržali.

Panika v kinematografu.

STRASSBURG 31. (Izv.) V nekem kinematografu so se vneli filmi, vsled česar je nastala panika med občinstvom. Mnogo moških in ženskih in otrok so pomandrali po tleh. Pri tem je bilo troje težko ranjenih, 20 pa je zadobilo manj nevarnih ran.

Videant consules!

Mi smo že pripravljani na to, da bodo farizeji in hinavci pri italijanskih listih rohneli na nas in nam očitali celo barbarstvo, ker smo ob smrti škofa poreško-puljskega naravnost govorili o tem, česar sta nam polni glava in duša že dolgo dolgo. Tak krik nas ne spravi iz ravno-vesja in mirnim srcem bomo poslušali ta krik. Ob vesti, da je preminol oni, ki je bil provzročitelj vsega tega, kar nam je ogrevalo vsjo našo notranjost v toliki meri, da se je čisto srdito vpenjala od ogorčenja, nam je vsa ta grenkoba v še povečani meri legla na dušo in se nam je silka vsega gorja v še intenzivnejši luči razgrnila pred našim duševnim očesom. Pa tudi kaka brumna dušica v našem taboru nam utegne priti z očitanjem, da vendar ne bi bili smeli tako, češ: ob odprtem grobu naj nehuje vsako sovražstvo in potihujejo strasti!

Tudi napram eventualnim takim očitanjem iz našega tabora ostajamo hladni in mirni. Povedano jim bode, da iz nas ni govorilo sovražstvo proti sočloveku, ampak opravičeno ogorčenje radi krivic, ki jih je zagrešil proti našemu narodu človek, ki je moč, dobljeno po svojem dostojanstvu, izrabljal, da je zadajal našemu življu krvavih ran, ki je bil sovražnikom tega našega življa navdušen, fanatičen zaveznik. Sovražnikom, katerih dispozicije nasproti našemu narodu so vendar notorične in ki tudi ne skrivajo svojega cilja, v katerega dosego zastavljajo vse svoje sile, in ki je: udušenje, zatrtje našega naroda. In ko vidimo, kako so se ti sovražniki ob sodelovanju pokojnika korak za korakom bližali svojemu cilju v vsem onem predelu naše Istre, ki je bila podrejena moči pokojnika, mora pač vsakdo umeti naše ogorčenje in je — opravičevati. Ne mečemo torej — kakor bi utegnili očitati kaka brumna dušica iz našega tabora — kamenja na grob sočloveka, ampak izrekamo le sodbo o delih javnega dostojanstvenika. Dela vsakogar pa, ki je postavljen na važno mesto ob veliki cesti javnosti, spadajo pred forum te javnosti, pred veliki sodni dvor — zgodovine. Človek Flapp je umrl in njegove osebe bi se gotovo ne bili dotikali. O njegovih delih kakor javnega dostojanstvenika pa smemo izrehati svojo sodbo. Te pravice si ne puščamo kratiti od nikogar. To ni le naša pravica, ampak tudi dolžnost — javnega glasila svojega naroda.

Pa ne le grenka misel na to, kar je bilo, ampak tudi misel na bodočnost nas sili, da govorimo takoj in odkrito. V trdem boju, ki ga moramo biti za svoj nacionalni obstanek proti sovražniku, ki nam ni nikdar in nam ne bo nikoli dajal pardona in ki se strogo ravna po tistem znanem latinskem reku: mors tua, vita mea! — tvoja smrt, moje življenje —, bi bil naravnost greh, ako bi se dajali zavajati od sentimentalnosti, ako ne bi hitro, o pravem času, klicali v svet o krivicah, ki so se nam godile, in s tem tudi o neizogibni dolžnosti vseh onih činiteljstev, ki so sokrivci na teh krivicah, da popravijo, kolikor se storjeno in zagrešeno sploh še popraviti da.

Kar je zagrešil pokojnik na našem narodu, naj popravi njegov naslednik! Imenovanje naslednika pokojnemu škofu poreško-puljskemu, je za našo stvar v Istri velikega, a za narod naš v oni škofiji naravnost življenjskega pomena. Sovražne sile, ki jim je služil pokojnik se svojo avtoriteto ves čas svojega vladanja, so tam deli že tako razjedle in razkopale vse naše narodno življenje, da je narod že jel obupavati nad svojo bodočnostjo. Ali pa naj morda šele pravimo, kaj pomenja psihično stanje obupa, ko narod izgublja vero v svojo bodočnost, v samega sebe? Ko je nastopil obup, je nevarnost akutna. A ko gre za življenje, ne koristi nič moraliziranje, ampak treba razpeti komolce in se upreti.

Poreče morda zopet kaka brumna duša, da to vendar ne gre, da ni lepo, da ni dostojno, da se že pehamo za naslednika, ko pokojnik še leži na mrtvaškem odru in se ni še zaprl rakev nad njim. Kdor tako govori, je pač blaga, čustvena duša, a ni bojevnik, ki pozna svojega sovražnika.

Slepota, neodpustna slepota, ki bi se britko maščevala, bi bila, ako bi se udajali misli, da se bodo naši nasprotniki dajali voditi od takih sicer blagih in plemenitih čustev.

Pravi taktik in strateg ne bo odlašal s svojimi dispozicijami dotlej, da sovražnik zavzame trdne pozicije. Že vse peripetije, ki jih je moralo prehoditi zadnje imenovanje škofa tržaškega, nam morajo biti v nujno svarilo. Slepci bi bili, ako ne bi računali s tem, da oligarhijska istrska takoj, nemudoma, začne s pritiskanjem kljuk, se svojimi intrigami in svojim farizejskim hlinjenjem na

vseh onih mestih, ki morejo vplivati na imenovanje bodočega glavarja škofije poreško-puljske. Pri tem ne smemo tudi pozabiti, da imajo naši nasprotniki še mogočih zvez tam, kjer se kar ne morejo ločiti od italijanske tradicije v vsej politiki in teh pokrajinah.

Kdor prej pride, prej melje. Te resnice se moramo držati tem bolj, če vemo, da je mlinar naklonjen njim, ki nas bodo hoteli prehiteti! Kdor zgodaj vstaja, prehitava. Ali naj v svoji sentimentalnosti in v svojem ganotju čakamo, da Italijani tudi to pot popred ustanejo!!

Ne! Mi pozivljamo naše vodilne narodne faktorje — pa ne samo istrskih, ampak vse, ker vprašanje istrsko je važen sestaven del vprašanja jugoslovanstva monarhije — naj takoj posvetijo svojo pozornost imenovanju bodočega škofa v Poreču! Na to mesto mora priti sedaj Slovan!

Da so razmere drugačne, da so normalne, morda ne bi stavili te zahteve, da si imamo to pravico že po narodnostni strukturi škofije poreško-puljske in po principu turnusa: za Italijanom naj pride Slovan! Pa ne le iz teh dveh tu navedenih razlogov, ampak tudi radi skušenj, ki smo jih doživeli s pokojnim Flappom, moramo z vso energijo zastopati gornjo zahtevo. Zastrupljene razmere v škofiji poreško-puljski se morajo sanirati, krivica se mora popraviti, vsaj v toliko, v kolikor je to sploh še možno. Odločilno vprašanje za nas je: ali moremo pričakovati kaj takega od Italijanov? Ne!

Saj morda tudi Flapp ni prišel s tako slabimi dispozicijami v Poreč. Vsaj oni, ki so ga poznali še v Gorici, trde, da je bil blage, koncilijantne naravi. V Poreču pa ne odločujejo duševne dispozicije škofa, ampak škof postaja produkt dispozicije okolice, v kateri mora živeti, ako ni v njem energije, samostojnosti odporne sile. Kapitelj poreško-puljski je namreč od nekdaj domena nekaterih bogatih italijanskih rodbin. Naravna posledica temu je, da prihaja škof v tisočere stike s temi rodbinami in se jim — udaja! Le tako moremo umeti, da je bil Flapp tesen zaveznik teh oligarhičnih družin in vnet izvrševatelj njihove volje nasproti našemu narodu!

Tem vabam, tem vplivom se more odtežati le Slovan. Mi ne zahtevamo, da bodi škof bojevnik proti opravičenim zahtevam Italijanov, pač pa zahtevamo, da ne bodi sovražnik Slovanom, da bodi pravičen tudi njim! V miljeju, v katerem živi škof v Poreču, pa sta pri Italijanu izključena taka dobrohotnost in pravičnost! To je za nas odločilno vspricho velike sile, ki jo ima cerkveno življenje na dušo ljudstva. Ne proti Italijanom, ampak za naše ljudstvo zahtevamo Slovana kakor bodočega škofa poreško-puljskega. Ker pa je gotovo, da uporabijo Italijani vse svoje zveze proti tej naši zahtevi, ključemo našim vodilnim krogom: Videant consules, da ne bo naša stvar trpeła neopravičljive škode!

Pod Tarabošem.

Cettinje, 26. dec. 1912.

„Cetinjski Vjestnik“ je priobčil te dni pod zgornjim naslovom članek ki se nam zdi tako zanimiv in za spoznavanje položaja pred Skadrom tako pripraven, da ga priobčujemo v celoti. Posebni poročevalec omenjenega lista torej pravi:

„Neptun“ orle kakor olje gladko in mirno površino Skadrskega jezera. Dan je topel, veder. Vsakomur je odleglo pri duši. Dolgotrajno jesensko deževje je utrdilo vojsko. Na parobrodu je vse v neredu in polno vojnega življenja. Vojski, ranjenci, zdravniki, sanitetni pomočniki, municija, hrana i stotine raznovrstnih potrebščin za vojsko: vse to je nagrmadenano na ozkem prostoru na parobrodu, ki poleg tega še vtiče velik tovorni čoln. Parobrod se ustavlja tuintam ob obalah jezera, izkrcavaloč potnike in blago ter sprejemajoč druge.

Pod Tarabošem smo. Preko ceste popolnoma blizu Skader, čigar hiše zakriva zelena bujna vegetacija južnega solca. Kolikokrat je tu v bližini parnika padla topovska granata s kake bližnje turške baterije, toda vedno zaman. Pot na Taraboš je je nenavadno strm. Nedostopne čeri in ostril grebeni jih ne zaustavljajo sinov gora, da ne bi jih preplezali z vsjo hitrostjo.

Široki vrh je kraj slave čraogorskega orožja. Gole njegove stene so oblite s krvjo. S svojo glavnino in neposredno bližino tvorijo poleg glavnega sovražnikovega položaja na Tarabošu važno obrambo zavetje in sredstvo za naskok. Se sedaj leže pod njimi trupla turških častnikov in vojakov, ki jih sovražnik pri svojem umikanju ni mogel pokopati. Jastrebi, ki se vijejo v zraku nad visokimi gorskimi grebeni se veselo obilni gostbi.

Pogled je v resnici edin. Takega ni daleč naokoli. Zada pod nogami Skadrsko jezero s svojo rodovitno okolico in snežnimi gorskimi vrhovi; pred očmi se je odprlo v dalji obzorje ravnine, gorskih vršacev, rečic, vasi in tam v nedogledni dalji zrcalo Jadranskega morja, proti kateremu se kakor srebrna kača vije Bojana. Vse to je, na desni in na levi, zaseda hrabra črnogorska vojska. Namočila je te rodovitne kraje s svojo krvjo in jih z močjo orožja povrnila v krilo starodavne državne skupnosti, otvorivši jim pot do sreče, napredka, blagostanja.

One rodovitne zapuščene njive, one blagoslovljene neregularne vode, oni neizčrpni gozdovi ne bodo morali več spati pod pajčevino mraka in barbarstva, ki jo je predia nad njimi nesposobna, divja, nečloveška uprava. Od strmina Taraboške gore vse do Bojane in tja onstran nje se razprostirajo dobrine, ki jih dosedaj ni nihče videl in uporabljal, ki so pet stoletij pričakovale roke prosvete, da jih ogledi in očisti in napravi za okras ljudskega napredka.

Bodi za vse čase blagoslovljena kri sinov izpod Lovčena, ki je tu prelita in ki se more še preliti, dokler definitivno ne postanejo ti kraji sestavni del svoje stare postojbine.

Skozi prvi večerni somrak se vzdigujejo na več krajih pod Tarabošem krogi dima šatoriščnih ognjev. Vesela vojaška pesem se sliši oddaleč. Okoli vodnjakov so se posedli vojaki. Dve ali tri gručice so nižje dole ob ognju, ob katerem so pristavljeni kotli za kavo, katero vija no ponudijo vsakemu novoprišlemu gostu. Vprašujejo se za zdravje, razpredajo se pripovedke. Mrak je že legel na zemljo. Nebo je čisto, polno sijajnih zvezd. Dvorogi mesec prodira s svojimi žarki skozi oguljeno vejevje in obseva silhuete ob ognju sedečih oseb. Vsi sami znanici iz prestolnice, iz njene okolice in katunske nahije. Vsak se je že privadil težavam in mukam vojaškega življenja. Vsakemu je kamen najmekkejša blazina, blatna tla udobna postelja, premočena, z blatom oškropljena vojaška suknja najbogatejša pokrivalo in nočno topovsko streljanje najljubša glasba, ki zamorjene živce uspada v najgloblji san. Čistosti gotovo nihče ne trpi. To je luksuz. Šaljive pripovedke se vrste druga za drugo dolgo v noč. Šal ni ne konca ne kraja. Kdo bi jih tudi ne poslušal, vedno duhoviti in dovtipni!

Mesec je že davno zatopil daleč neke v globini Jadranskega morja. Ustmena epopeja naših zadnjih bojev je dopeta na sediščih okoli naloženega ognja. Pesniška domišljija našega naroda, njegova velika bistrost, njegova praviljnost je dobila v tej sveti vojni novo hrano za plemenite tvorbe njegovega srca in uma. Vojaki pod Tarabošem poneso domov izdelan materijal za nove, mnogo lepše in veličastnejše pesmi naše narodne slave. (Konec prihodnjic).

Mestni svet tržaški.

Seja mestnega sveta se je po daljšem premoru zopet vršila sinoči.

Ob navzočnosti 53 svetnikov je župan ob 7.45 otvoril sejo. Po prečitaniu zapisnika zadnje seje oglasil h besedi.

svet. Černivec za sledečo interpelacijo: Dne 14. nov. t. l. je župan naznanil dr. Puecherju, da se 16. nov. vrši na Dunaju interministerijalna konferenca zaradi vprašanja preskrbe občin Komen in Sežana z vodo iz reke Bistrice, in da župan ne misli intervenirati pri tej seji. Na podlagi tega obvestila je šel Černivec takoj na Dunaj, kjer je govoril z osebami poljedelškega ministrstva in ministrstva za javna dela, med drugimi tudi z ministrom dr. Zenkerjem. Ta in pa posebno sekcijski načelnik Landa, da sta mu izjavila svoje začudenje, da pride občina Trst šele zadnji dan intervenirati, predno se sklene dati Bistrico drugim.

O tej stvari se je govorilo tudi v mestnem odboru. Župan, ki je zatem šel na Dunaj, se je informiral pri ministru, če se je ta res tako izrazil o občini Trst ali ne. Černičeva izjava ni prav točna. Ker je stvar prišla v javno časnopisje in se je krivilo Černivca laži, je ta prosil pojasnila.

Župan je nato podal pojasnilo; povedal je, kako da se je občina brigala za Bistrico, s tem da je vložila nekaj prošelj pri pristojnih oblasteh.

Slednjič je izhajalo iz navedeb župana in Černivca, da se pravzaprav v go-renjem smislu ni izjavil minister, ampak sekc. šef Landa, ki to vprašanje še bolje pozna nego minister.

Ko je h koncu še svet. Puecher povedal svoje stališče v tej stvari in je izjavil svet. Černivec, da ni zadovoljen s pojasnilom županovim, se je oglašil za besedo.

svet. Miklavc, ki je interpeliral župana radi odpuščenja vrtnarjev domačinov iz občinske službe.

Obširna debata se je vnela pri nujnem predlogu svet. Puecherja radi pomoči odpuščenim delavcem Lloydovega arzenala. Sklenilo se je, zadevo izročiti eksekutivi, ki naj poroča v 10 dneh.

Nato se je volilo novega člana mestnega odbora na mesto pok. Gorjupa in je bil izvoljen g. dr. Just Pertot.

Tretja točka dnevnega reda: vsprejetje proračunskega provizorija za l. 1913 je bila po kratki izjavi dr. Puecherja vsprejeta.

Pri četrti točki: spremembe v zadevi sistemizacije mesta bolniškega ravnanja se je vnela dolgotrajna debata. Vsi spreminjalni predlogi so bili odklonjeni in potrjen predlog odbora.

Pri naslednji točki se je izkazala nesklepnost, vsled česar je ob 10.40 župan zaključil sejo.

Radi pomanjkaja prostora smo morali natečajno poročilo o važnejših točkah odnesti za jutrišnje število.

Domače vesti.

† Andrej Čok-Zupan. Včeraj se je v našem prijaznem Lonjerju preselil v večnost mož, ki je bil najpristnejši tip stare okoličanske značajnosti in kremenitosti. Že po svoji vnanosti, po svoji noši, je ostal do svoje smrti zvest starim okoličanskim tradicijam. Da si se ni šilil nikoli v javnost, bil je včeraj preminoli Andrej Čok vendar širom znana in visoko spoštovana pojava med našimi okoličani. Le tedaj, ko je zvala narodna dolžnost našo okolico v volilno borbo, je stopal pokojni Andrej Čok v vrste bojevnikov, tedaj je on, ki je se svojim vplivom in svojo avtoriteto, ki so se jej pokorili, z malimi izjemami, vsi vaščani, skrbel, da ni niti eden narodnih Lonjercev zamenjal svoje dolžnosti. Na tiste Lonjerce, ki so nekda volili Mauronerja, se je moglo naše narodno vodstvo vsikdar zanašati. Prišli so na glas elitne čete v naši nar. vojski. Po največem delu je bila to njegova zasluga. Pri hiši pravijo pri „Zupanovih“. Toda pokojnik je bil de facto med Lonjerji pravi župan po svojem ugledu in udanosti, ki so mu jo izkazovali vaščani. Ali v najlepši smeri je pokojnik praktično izvajal svoje slovensko rodoljubje — v domači hiši. To je hiša slovenskega poštenja, kakršnih jih je malo v naši okolici. Ugledna po uzornem gospodarstvu, ugledna po značajnosti vseh njenih članov. Da si priprosto mož, je pokojnik obračal vso svojo pozornost izobrazbi svoje dece: štirim sinovom in hčerki. Eden sinov je inteligentni posestnik na domu, eden duhovnik, eden učitelj in eden odvetniški koncipient, a vsi vzgojeni v idejni ljubavi do svojega naroda. Pa tudi med lastnimi meščani je hiša „Zupanovih“ v Lonjerju spoštovana.

Z Andrejem Čokom izgublja okolica enega svojih najtipičnejših reprezentantov, iz stare garde, ki postaja redkeja in redkeja, izza časov, ko je trebalo osebnega poguma, ako si hotel biti pošten sin svojega naroda. In vsa okolica in vse mestno Slovenstvo se pridružuje iskrenim srcem žalosti, ki je obiskala hišo Zupanovih v Lonjerju; vse tržaško Slovenstvo ohrani uzornemu pokojniku blag spomin!

Pogreb se bo vršil na novega leta dan ob 3 popoldne iz hiše žalosti v Lonjerju na pokopališče na Katlnari.

K poglavju o sovražnikih države! Obrnimo se zopet k najodurnejemu pojavu v avstrijskem metežu radi dogodkov na Balkanu: h kriku Nemcev radi naših darov za balkanske rdeče križe. Sicer so vsi civilizirani narodi Evrope sodelovali na tem delu človeškega usmiljenja. Ali krik je samo proti nam avstrijskim Slovanom. Samo mi smo, ker smo bili človekoljubi, — veleizdajce! Tako kriče in denuncirajo nemški denuncijanti. V pretvezo za to najsmotnejše delo denuncijantstva jim je ravno dejstvo, da smo mi nabirali le za balkanske rdeče križe in ne za — turškega! A to poslednje bi bili, če bi bili nabirali denar izročali avstrijskemu Rdečemu križu. Da nismo mogli tega, ni naša, ampak krivda je v naravi te avstrijske institucije! Ne, mi nismo krivi, če v Avstriji niti take institucije, ki jim je v namen le delo človeškega usmiljenja, ne morejo biti brez protislovenske tendence.

To so slovenski listi tudi pojasnili, ali nič ne koristi: mi smo in ostanemo panslavisti, veleizdajce, izdajalce domovine in cesarja!...

Tako vsaj kriče nemški — hinavci in denuncijanti. V ta veliki zbor najumazanejšega rokodetstva se je posebno kričaje umešavala tudi glasovita „Reichenberger Zeitung“ na Češkem!

Ali tem nemškim denuncijantom je pošteno odbrusila praška „Union“, da bi bili morali ostati osramočeni, če bi bili ti ljudje sploh zmogni čustva srama. Iz tega poštenega odgovora posnemamo, da se je ona nemško skladišče denuncijantstva pač rov-spelo da nesmiselnosti in budalosti, češ, da hočejo Slovani se svojimi darovi za balkanske rdeče križe nasprotovati — Nemcem; da je iz Liberca, kjer izhaja tisto čedno nemško glasilo, odšla tudi ovadba proti praškemu „Sokolu“ radi nabiranja darov za balkanske ranjence; da nemško glasilo kriči po državnem pravdniku in policiji proti Slovanom; ali do enega da se ni povzpela „Reichenberger Zeitung“ — ravno ne do enega, kak bi bilo najnaravnejše in najlogičnejše v takem slučaju, do tega namreč, da bi bila začela z nabiranjem za Turke! Jih pač ne pozna teh nemških kričavev, kdor bi menil, da izpuste kaj izpod palca za svoje turške varovance! Jok! Takov le nemški sod daja od sebe za turške prijatelje le tega, kar ima: krik proti Slovanom, krik po policiji in obsednem stanju. Ker bi vse to namreč nemških kričavev — ne stalo nič! Taki le Nemci izbirlajo le cenene forme za svoje simpatije do Turkov.

No, pa pustimo to. Nam to ovaduštvo ni nič škodilo in tudi nas ne bo plašilo, da ne bi v bodočih stičnih slučajih storili istotako.

Pač pa moramo še zabeležiti, kako je praška „Union“ izborna odpravila nemške klevete glede „sovražnikov države“. Piše namreč:

„Ia sovražniki Avstrije? Kolikor je nam znano, so — Turki dvakrat stali pred Dunajem kakor sovražniki.

In če bi bili tedaj Turki zmagali in bi bili na zvonik cerkve Sv. Štefana zasedili polumesečno mesto Sv. Križa: kaj bi bilo iz Avstrije? Nekdanji Dunajčani so gledali Turke le kakor sovražnike in so se veselili osvobođenja s pomočjo krščanskih narodov, posebno tudi slovanskih: Čehov in Poljakov. Tudi princ Evgen, čegar spomenik diči prostor pred cesarkim dvorom, je utemeljil svojo slavo s tem, da je zlomil moč Turkov. — Tudi isti cesar Jožef II, ki ga Nemci tako radi slave kakor tip nemškega kneza, je vojeval proti Turkom.“

„Od tedaj se je seveda — tako zaključuje „Union“ — mnogo spremenilo. Turki so prijatelji Nemcev in krščanskim socialcem so mohamedani simpatičnejši nego — šizmatiki!“

Je pač tako: v Nemcih je sovraštvo do Slovanov veliko večje, nego pa njihovo krščanstvo in morda tudi večje, nego poznavanje — zgodovinskih dejstev.

Imenovanje. Minister notranjih zadev je imenoval tržaškega protifikla g. dr. Ahila Costantinija za rednega člana najvišjega zdravstvenega sveta za poslovno dobo od l. 1913. do l. 1915.

— Trgovinski minister je imenoval višjega komisarja pri pomorski vladi, Karla Rennerja, za tajnika pomorske vlade v sedmem činovnem razredu državnih uradnikov.

Obletnica katastrofe Messine. Dne 28. decembra 1908 se je stresla zemlja na Siciliji in na najjužnejem delu Apeninskega poluotoka. V eni sami noči je postala starodavna in cvetoča Messina le kup razvalin. Znoj vred je propadlo vse polno vasi in mestec, posebno pa je bil vpropačen Reggio di Calabria. Tisoči in tisoči ljudstva so našli svojo smrt pod ruševinami. V Messini, ki je štela 100.000 prebivalcev, je ostalo vsega komaj le nekoliko ljudi živih. Kolikor jih niso zakopale ruševine, so pobegnili sami, brez ozira. Starodavno mesto je ležalo v ruševinah, v prahu in pepelu, a izven mesta, na poljanah, so nastale cele ulice lesenih barak, kjer pa sta zopet vladala lakota in največa beda. Zato sta kralj in kraljica italijanska sodelovala na reševanju; njihovo navzočnost ni mogla nadomestiti zamud italijanske uprave, ki je v onem času, paralelno z ruševinami Messine, pokazala popolno svojo gajllobo. Samo inozemske misije so v prvih dneh po potresu rešile bedne begunce smrti, glada in bede. In ko je potem zopet vzcveto življenje nad pokopano Messino, so prihajale v Italijo iz vsega sveta pošiljave za pošiljativami za ponesrečence, ali na tem nabranem denarju se je najbolj okoristila — italijanska uprava! — Torej ni bilo dovolj, da je ta uprava pred in med katastrofo kazala svojo nezmožnost, da je bila obnemogla, da ni mogla ustrežati niti najprimitivnejim zahtevam v blaženje katastrofe, in v blaženje muk, trpljenja in obupa svojih lastnih državljanov — ne, požrla je še mnogo tega, kar so drugod nabrali za njene državljane, je odšla še darove njih, ki so storili, kar bi bila morala storiti ona sama v prvi vrsti. Torej ne le to, da ona sama ni nič storila, vzkrala je svojim lastnim državljanom še to, kar so drugi dali!

Silvestrov večer „Tržaškega Sokola“. Spored nocojšnjega Silvestrovega večera smo objavili že parkrat v našem listu in smo priprani, da bo to res večer, ki bo nudil vsakomur, kdor se ga le udeleži, najraznovrstnejšo, pri tem pa gotovo najprijetnejšo domačo zabavo. Vsaka nadaljnja beseda bi bila torej odveč in smo uverjeni, da se vidimo na tem Silvestrovem večeru z vsemi našimi brati in prijatelji našega Silvestra in prestopimo roko v roki iz starega v novo leto.

Bratje Sokoli in sestre Sokolice naj se udeležijo Silvestrovega večera v društvenem, oziroma telovadnem kroju. Na zdar!

„Silvestrov večer“ v Barkovljah. Kakor vsako leto tako priredi tudi letos pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah običajni „Silvestrov večer“ v barkovljanskem „Narodnem domu“. Program raznovrsten in velezabaven. Ob polnoči tradicionalen prehod iz starega v novo leto. Ker je povsod polno zabav ob tej priliki, tako je tudi za domače Barkovljane preskrbljeno, da se bodo nocoj prijetno zabavali v barkovljanskem „Narodnem domu“. Začetek ob 8.30 zvečer.

„Zveza jugoslovanskih železničarjev“ vabi vse svoje člane, kakor tudi vse prijatelje in znance na nocojšnji „Silvestrov večer“, ki bo v dvorani „Trgovskega izobraževalnega društva“ ulica Sv. Frančiška št. 2, I. nadstr. Začetek točno ob 9 zvečer. Po polnoči ples do 4 jutraj. Vstopnina za moške K 1.—, za ženske 50 stotink.

Železničarji! Vsi obiščite svojo prireditelje.

Našel se je pred „Narodnim domom“ zavitek s pismi in razglednicami. Gospodična, ki ga je izgubila, naj se oglasi v uredništvu „Edinosti“.

Vrdeljski „Sokol“ opozarja svetovlanske rodoljube na „Silvestrov večer“, ki ga priredi nocoj v „Narodnem domu“. Spored obsega: orkester, solopetje, ženski zbor, kuplete, srečolov, igro, shajne telovadcev itd. Vstop prost. Začetek točno ob 9 zvečer.

Prvo žrebanje leta 1913. na c. kr. loterijskem uradu v Trstu se bo vršilo v sredo, dne 15. januarja 1913.; nadaljnja

žrebanja se vrše istotako v sredah, in sicer vsako drugo sredo.

Pevsko društvo „Slava“ pri Sv. Mar. Magd. Spodnji priredi danes zvečer običajni „Silvestrov večer“ v dvorani gosp. Cijač-Miklavca z zelo zabavnim sporedom. Začetek ob 8 zvečer.

Magdalenčani! Pridite v obilnem številu, da bomo skupno dali slovo staremu letu in pričakovali novega, morda bolj srečnega v vselem razpoloženju. Torej na svidenje danes zvečer!

Drevi ob 8 in pol „Sokolov“ Silvestrov večer v Nar. domu.

Na občno željo ponovi vodstvo otroškega vrtca pri Sv. Mar. Magd. Zgornji „Božičnico“ v nedeljo, dne 5. januarja 1913. in sicer v dvorani gostilne „Gospodarskega društva“ pri Tirolcu pri Sv. Mar. Magd. Zgornji. Začetek ob 3:30 popoldne. Vstopnina 40 stotink za osebo. Otroci plačajo polovico. Sedeži po 20 stotink. Vodstvo prosi častite rodoljube, da bi po svoji moči obdarili naše otroke, naj bo s sadjem, slaščicami ali v denarju. Darove sprejema pri Sv. Mar. Magd. Zgornji postrežnica otroškega vrtca in pri Sv. Mar. Magdaleni Spodnji g. ca Milka Kovačičeva, vrtnarica. K obilni udeležbi uljudno vabi

Vodstvo

magd. otroškega vrtca.

Odsek tržaškega „Sokola“ v Rojanu vabi na „Silvestrov večer“, ki ga priredi danes v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu. Spored: 1. S. Gregorčič: „Hajdukova oporoka“. 2. „Med štirimi očmi“, veseloigra v 1 dejanju. 3. Planinca zapojeta par lepih pesmi. 4. „Narobe svet“, iz vrtca. 5. Kuplet. 6. „Umor v ogljarski ulici“, enodejanska burka. 7. „Črnogorca“, petje in ples. 8. Živa slika. 9. Plesna zabava. Med izvajanjem posameznih točk je na sporedu tudi srečolov. Pevske točke spremlja glasovir, pri plesu svira rojanski šramel-oktet. Vstopnina k prireditvi 60 stot., sedeži 20 stot. K plesu posebna vstopnina. Začetek točno ob 8 zvečer. K obilni udeležbi vabi

Veselični odsek.

„Konsumno društvo“ ulica Lazzaretto vecchio št. 31 priredi danes na Silvestrov večer družinsko zabavo z godbo in petjem. Za obilen obisk se priporoča odbor.

„Silvestrov večer“ pri Sv. Jakobu priredi tamošnje pevsko društvo „Irlirja“ danes v društvenih prostorih (na stari polici pri Sv. Jakobu, nad gostilno „Jadran“) Spored je raznovrsten: petje, šaljivi kupleti, zabavna šaloigra in druge zabave. Prehod iz starega v novo leto. Živa slika. Po polnoči ples. Iz prijaznosti sodeluje mandolinistična skupina „Viktor Parma“. Za izvrstno postrežbo bo preskrbljeno. Prijetne zabave bo obilo. Pričakuje se obilne udeležbe, tem več, ker je ta „Silvestrov večer“ edini v vsem Šentjakobskem okraju. Začetek ob 8:30 zvečer.

Podružnica CMD na Vrdelci priredi danes 31. decembra „Silvestrov večer“ v prostorih „Gospodarskega društva“ istotam. Začetek ob 9 zvečer.

Slovensko gledališče.

Jutri, na Novo leto, popoldne se ponovi otroška čarobna bajka

SNUGULJICA IN SEDEM ŠKRATOV, ki je bila pri letošnji premijeri jako dobro posečena.

Zvečer se ponovi četrta repriza krasne Zajčeve opere

„NIKOLA ŠUBIĆ ZRINJSKI“.

Predstava velja za B abonente.

Tržaška mala kronika.

TRST, 30. decembra.

Dober prijatelj. V nedeljo popoldne so igrali na našem slovenskem tržaškem odru izborna veseloligro slavnega francoskega dramatika Sardouja — „Dobri prijatelj“. V tej imenitni igri nastopa hišni gospodar, ki ima toliko „dobrih“ prijateljev, da bi mu končno ne ostalo prav čisto nič — še ženo bi mu vzeli —, ako bi se ne rešil pravočasno teh „dobrih“ prijateljev. Tak „dober“ prijatelj je bil tudi 26letni Fran Skamperle, kovač, rodom iz Senožec svojemu sestanovalcu Franu Fabjanu, s katerim sta stanovala skupaj v ul. Luigi Ricci št. 5 v petem nadstropju.

Skamperle je bil zaročen z neko Fani Lovko, stanujočo v ul. del Giuliani št. 22. V nedeljo popoldne je Fabjan odšel iz hiše, pustivši Skamperla samega doma. Skamperle je porabil to priliko, da je ulomil prijateljev kovčeg, iz katerega je vzel znesek 400 K, ki ga je branil Fabjan v njem. Ko se je Fabjan povrnil ob poldevetih zvečer domov, je konstatiral tatvino in nič ni dvomil, da je tat Skamperle, ter ga je tudi ovdal policiji.

Skamperle, ki je res tudi vlomil v kovčeg in u-radel denar, je po storjenem dejanju odšel okrog 5 popoldne k svoji zaročenki, je povabil njo, njene starše in njeno prijateljico Josipino Delset, da napravijo, žnjim majhen izlet. Skamperle je najel avtomobil in tako se je vsa družba odpeljala v Sv. Soboto, potem v Škedenj in še drugam. Ustavljali so se povsod in pil, plačeval pa je vedno Skamperle z ukradenim denarjem. Šla je cela noč, kajti prišli so domov šele

ob 6 zjutraj. Toda tedaj pa je bil tudi konec Skamperlove slave, kajti detektivi so ga že čakali in aretirali. Našli so pri njem le še 95 K, ki so mu jih zaplenili, potem 30 K, jih je Skamperle shranil pri svojem bodočem tastu, in 20 K, ki jih je podaril svoji zaročenki.

Skamperla so že včeraj prepeljali v sodni preiskovalni zapor. Fabjan pa se bo pač tudi lepo zahvaljeval odslej za take „dobre“ prijatelje.

Slabo je opravil. Ernest Ferrari, stanujoč v ul. Giulia št. 73. je snoči po deveti uri šel po ul. Cavana, kar ga nenadoma napadeta dva lopova, eden od zadaj drugi od spredaj, ki mu je tudi odrgal s telovnika verižico z uro. Ferrari je bil prvi tre nutek tako osupel, da je kar obstal, potem pa jo je udaril za lopovoma, pograbil onega, ki mu je odnesel uro in verižico, ga prisilil, da mu je vrnil ukradene stvari, in ga potem izročil redarju. Predrzi tat je 25letni Anton Povh, iz Voloskega, pristojen pa v Trst, stanujoč v ul. della Ferriera št. 27.

Iznancni. Tržaška policija je izgnala iz Trsta zadnji čas deset ljudskemu življenju in premoženju nevarnih oseb, med temi sedem renjokolov, ljudi, ki imajo na grbi celo vrsto zločinov in pregreškov.

Iz staromestnega blata. Aretiran je bil 26letni zidar Ermlalo Piazza, Tržačan, stanujoč pri Sv. M. Magdaleni Spod. št. 613. Piazza je bil vedno brez dela, ker mu je delo smrdelo, in se je raje dal vzdrževati že celih šest let po prostitutki Antoniji Cresina, stanujoči v zagati del Forno št. 1. Nesrečnica se je večkrat skušala iztrgati iz teh nezgodnih razmer, toda Piazza je bil grozil s smrtno toliko časa, da se mu je zopet vdala popolnoma.

Ker mu je snoči zagrozila, da ga naznani policiji zaradi izsiljevanja, je Piazza zapretil, da jo zadavi. Ženska je stvar ovdala policiji in Piazza je bil aretiran ter izročen sodišču.

Imenitnega gosta je imel krčmar De Rocco v ul. Ghiacciera, nekega 24letnega renjokola Epikura Orzona. Mož se je tako razvnel pri igri, da je razbil politrski vrč svojemu prijatelju na glavi in potem še nekaj pohišiva v gostilni, da je napravil 20 K škodce.

Črno na belem

vidite tukaj tvorniško znamko „pravega“ Francovega: pri-datka za kavo“.

Prosimo Vas, pazite, ker se dobivajo tudi ponaredbe.

Tovarna v Zagrebu.

Tvorniška znamka.

Alberto Finzi & C.o

Trst, ulica Gaetano Donizetti 1.

Poslovna agentura ogrske obče kreditne banke

(Ungarische Allg. Creditbank) podružnica v Reki

prodaja po zelo dobrih cenah: žito vsake vrste, debele in fine otrube, oves in sušilje in ker je ob enem zastopstvo goriomenjene banke, nudi kupecem najboljšje in najgotovjše jamstvo za točno postrežbo.

Zastopstvo in skladišče

dobroznane moka Združ. parnih mlinov „Hungaria“ ak. dr. v Budimpešti.

Cenik in usore se pošiljajo na zahtev.

Telefon št. 458, zvoniti dvakrat.

Brzjavi: ALBERTO FINZI, Trst.

Mnenje gosp. dr. V. Urmanoffa v Rachovem

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Izdelek Serravallovo Kina - vino z železom mi je dalo izvrstne uspehe pri malokrvnih bolnikih po malariji. Ta bolezen je v naših obdonavskih krajih jako razširjena in konvalescenti vdobé v Vašem izdelku imeniten krepien pomoček, ki obnovlja rdeča krvna telesca, katera uničujejo Laveranovi parasiti.

RACHOVO, 26. oktobra 1909.

Dr. V. Urmanoff.

Nov velik dohod

oblek za moške in dečke za jesen in zimo

v dobroznani trgovini

Alla Città di Trieste

ul. Giosuè Carducci št. 40

kjer dobite obleke, suknje, remglane, površnike, kratke suknje s krznenim ovratnikom, plašči iz pravega tirolske a suknja za dež, Velika izbor delovnih oblek, hlače, srajc, spodnjih srajc itd. itd.

Velikanska zaloga inozemskega in domačega blaga. Sprejemajo se tudi naročila po meri. Vse po neverjetno nizkih cenah v trgovini

Alla Città di Trieste

ul. Giosuè Carducci št. 40

(bivša ul. Torrente)

Prodaja pohištva, bombaževine, slik in dečnikov na mesečne obroke. Via Chiozza 6 I. nadstropje, Ivan Klun.

ASTI in šumeči refošk

prave specialitete odlikovane kleti

Radoslava Petrič-a

ZALOGA V TRSTU

ulica Geppa št. 12. - Telefon 1025.

Priporoča tudi svoja zjamčeno pristna dalmatinska vina. — Posebne nizke cene preprodajalcem in odjemalcem na dom

— ZDRAVNIK —

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

ordnuje na svojem stanovanju v Trstu, Corso št. 12

od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne. TELEFON 177/IV.

O priliki noveletnih praznikov

se obrni vsak v

ljudsko urarno

kjer dobi veliko zalogo ur, verižic, ovratnih verižic, uhanov, prstanov itd., vse po absolutno konkurenčnih cenah. S spoštovanjem

Bogomil Pino

ul. Vincenzo Bellini št. 13. nasproti cerkvi sv. Antona novega

NOVO! Najboljše 1912. NOVO!

N. d. p. št. 526081.

Novoletna šaljiva dopisnica

kakor je še ni bilo. Vsaka dopisnica najboljša, nedosegljiva, humoristična, senzacionalna. Vsaka, tudi najmanjša pošiljatev je dobro sortirana in vsaka dopisnica v zavitku.

MI imamo edini razprodaja.

Iščete se zastopniki povsod.

10 orig. vzorcev proti vpošiljki 0-75 K.
15 komadov K 1-
50 " " 1-75
200 " " 3-
Povzetje 40 vinarjev več. — Sprejema se za plačilo znamke vseh dežel sveta.

Habighorst & Co., Bochum i. W.

Poštni predal 149.

Tužnim sroem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubi soprog, oče in tast

Andrej Čok - Župan

včeraj popoldne, previden z zakramenti za umirajoče, po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se bo vršil jutri, na prvi dan novega leta, ob 3 popoldne iz Lonjerja na domače pokopališče na Katinaro.

V LONJERJU, dne 31. grudna 1912.

Marija roj. Ulčnik
sinaha

Emil Golob
zet

Josipina roj. Hrovatin
soproga

Josipina Golob
hči

Anton, Karel, Andrej, dr. Ivan Marija
sinovi.

Društvene vesti.

Vsem društvom naznanjamo enkrat za vselej, da ne priobčujemo nikakih vabil k plesnim vajam. Vsa tozadevna naznanila pojdejo sje ko prej vedno v — koš! Vsa! toliko obzira bi morala imeti društva do lista, da ne bi nadlegovala uredništva s takimi neslanostmi. Kdor hoče plesati, prav, toda naj skrbi in gleda sam, kje so plesne vaje; mi ne bomo delali reklame zanje.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu. Pevska vaja v četrtek, dne 2. januarja 1913. Prosi se polnoštevilne udeležbe. Novi pevci in pevke dobrodošli.

Pjevanje za Svetosavsku Besjedu. Radi Silvestrove večeri danes nemaju ženske pjevanja. U petak molim da dodju tačno soprani i alti to jedini čas prije zajedničke probe za Mokranjčeve „Primorske napjeve“.

Nar. del. organizacija.

Velik javen shod „Narodne delavske organizacije“. Ob nabito polni dvorani NDO se je vršil v nedeljo dopoldne javen shod „Narodne delavske organizacije“. Predsedoval je tovariš Dragotin Štolfa. Oba govornika dr. Kisovec in tajnik Brandner sta poudarjala, da so največji vzrok brezposelnosti slovenskega delavstva renjikoži, ki jih je v Trstu preko 40.000, med temi kakih 30.000 delavcev. Vlada gre Italijanom pri importaciji na roko. Slovenskih delavcev je brezposelnih več tisoč. Samo pri Lloydju je bilo odpuščenih čez tisoč. Veliko pa je tej brezposelnosti krivo delavstvo samo in sicer radi tega, ker ni organizirano.

Edina organizacija, ki more slovenskemu delavstvu pomagati iz teh razmer, pa je „Narodna delavska organizacija“, kajti socialna demokracija v Trstu je italijansko-nacionalistična in pomaga kamor pri importiranju renjikožev. Zahtevati moramo potom NDO, da vlada preskrbi brezposelnim slovenskim delavcem kruha; če pa ni nikjer prostega mesta zanje, pa naj vpliva, da se odpusti onih 30.000 renjikožev.

K besedi so se oglašili tudi nekateri drugi delavci, ki so vsi protestirali proti postopanju vlade. Opozarjali so zlasti na razmere v Sv. Roku, Mestni plinarni, prosti luki itd.

Sprejeta je bila nato enoglasno resolucija, v kateri se konstatirajo zgoraj omenjena dejstva in se zahteva od vlade, da preskrbi domačemu delavstvu dela in kruha. In če tega ne more drugače, naj dela na to, da se odpuste oni tisoči renjikožev, ki so zaposleni celo v onih podjetjih, ki stoje pod državno kontrolo in so celo od nje subvencionirani. Delavstvo tudi zahteva, da vpliva vlada na avtonomne oblasti, da sprejemajo na delo najprej avstrijske državljane in šele, ako teh ni, — tužce.

Občni zbor ženske skupine NDO se je vršil v nedeljo dopoldne. O delovanju ženske organizacije je najprej poročal tajnik Brandner, nakar je bil enoglasno izvoljen sledeči odbor: Antonija Dekleva, predsednica; Jožica Rožic, podpredsednica; Ivanka Jug, tajnica; odbornice pa: Amalija Trebše, Marija Kuret, Antonija Može, Marija Može, Fani Matičič, Antonija Skergat, Ana Kodrič in Zora Bačar. Novizvoljena predsednica je imela nato lep nagovor, v katerem se je zahvalila za izkazano zaupanje ter obljubila, da bo delovala z vsemi močmi na to, da se bo ženska organizacija razvijala. Vršila se je na to še kratka debata, nakar je predsednica zaključila občni zbor.

Silvestrov večer „Narodne delavske organizacije“ se bo vršil danes zvečer v društveni dvorani. Silvestrov večer obeta biti jako zabaven in obsega lep spored. O polnoči govor.

Zidarska skupina NDO. V četrtek ob 6 zvečer važen sestanek v društvenih prostorih. Vabljeni so na ta sestanek vsi člani, zlasti pa odborniki.

Vesti iz Goriške.

Iz Nabrežine. CM podružnica v Nabrežini priredi v soboto, dne 4. januarja 1913. plesni venček v prostorih železniške restavracije. Med plesom svobodna zabava s srečolovom, šaljivo pošto itd. Pri plesu svira polpen vojaški orkester 47. pešpolka iz Gorice. Začetek ob 9 zvečer. K mnogostevilni udeležbi vabi odbor.

Braino in pevsko društvo „Ladija“ v Devinu priredi dne 1. prosinca 1913. burko „Krojač Fips“ v dvorani g. Miroslava Plesa v Devinu ob 4 pop. — Zvečer šaljiva tombola in prosta zabava.

Vabi se posebno občinstvo iz bližnjih vasi, da se mnogobrojno udeleži. Redni letni občni zbor brainega in pevskega društva „Ladija“ v Devinu se bo vršil dne 5. prosinca 1913. ob 3 pop. v prostorih g. Mir. Plesa v Devinu z običajnim dnevnim redom.

V slučaju nezadostnega števila članov se bo vršil občni zbor pol ure kasneje z ravno istim dnevnim redom pri vsakem številu članov.

Vesti iz Istre.

Iz Sv. Antona pri Kopru. — Onih K 16:50, ki jih je nabrala gospica Valerija Mayer med učiteljstvom in sicer po zboro-

vanju okrajne učiteljske konference za koperski okraj, je bilo določenih za Rdeči križ, kar je po pomoči izostalo.

DAROV!

— Ob priliki imendana Štefana Cibic na Proseku se je nabralo v veselju družbi 7 K za „Hajdriha“.

— Poplavek: Med prispevki iz nabiralnikov v področju svetoivanske podružnice je popravit, da v nabiralniku pri Kocjančiču-Jožeplnu ni bilo 20 K, marveč 20 stotink, radi česar je tudi nabiralnik odvet.

Mali oglasi

Črnogorka, ki ima brata na bojnem polju, zdrava in pošena, išče službo v slovenski hiši. Pismene ponudbe inseratnemu oddelku Edinosti pod „Črnogorka“.

Kdo prevzame zaklase debele svinje? Pošilja se tudi po en komad. — Savkovič, Irig (Srem).

Iščem praktikanca z malo začetno plačo. Pogoji lepa pisava in znanje slovensčine in italijanščine. Naslov Edinosti pod šte. 3023

Pianini prve vrste, jamčeni 10 let, se dobi na izbiro po najnižji ceni na Belvederu št. 57, II. nad.

Sobo meblirano odda v najem slovenska družina. Farneto 43, II. vrata 16.

Frizerka se priporoča cenjenim damam. Moderne frizure. Ulica Boccaccio št. 18, I. desno.

Najboljše in najmoderneje sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna tvrdka R. STERMECKI v CELJU št. 302. — Vzorci in cenik, obsegajoč čez tisoč stvari s slikami poštnine prosto.

Fotografa Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7.

Knjigovoznica ANTON REPENŠEK je edina slovenska knjigovoznica v Trstu, ulica Cecilia št. 9. — Izdeluje vsa knjigovozka priprava in fina dela točno in po konkurenčnih cenah.

Glasovir se prodaja. Cena nizka. Anton Brezavšček, Škedenj št. 1033.

Štirje vrči za olje, dva zaboja, novo narejena, obbita s pločevino in nova štelaza 3 metre široka, se prodaja. Naslov pove inseratni oddelk Edinosti pod št. 2982.

Prosim g. narednik, oglašite se pri meni radi sobe. Ulica Belvedere št. 57, III. nad.

Upokojenec, čigar žena je spretna kuharica, se išče za hotelirja in restavraterja na Kozini. Hiša se nahaja na reški cesti na jako ugodnem kraju vasi. Odda se tudi lokal za trgovino z mešanim blagom. Natančnejše informacije daje Jakob Klemenc, Trst, Carducci 8, II.

Obešala iz medi za zavese se prodajo po K 350. — Via Case, na 14. Umberto Casca, trgovina z železnino.

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cerneca, Trst, ul. Olmo št. 12.

Mizarskega učenca iščem. M. Majcen, ul. Belvedere 28, vogal ulice Torquato Tasso.

BRIVEC

Andrej Rojic

TRST - ULICA ACQUEDOTTO št. 20.

Higienična in dobra postrežba. Se priporoča za obisk.

„Zahtevajte povsod“

„Specijalno mazilo za čevlje“

„LUNA“

Nedostojno. — Brez duha. Najaveteljše. Brez škodljivih primesi. Se ne suši. Vzdržuje usnje mehko. — Zavračajte ponaredbe.

Splošna hranilnica v Trstu

razpisuje mesto

RAVNATELJA

Nastop čim preje.

Prošnje naj se pošljejo najkasneje do 15. januarja 1913. načelnistvu v roke predsednika

dr. O. Rybář-ja, odvetnika

v Trstu, ul. Campanile 11.

Na nobeni mizi ne bi smela manjkati ::

steklenica dobrega ruma, pravega konjaka, marsale, maraskina iz Zadra ki se more kupiti po cenah, ki se ne boje nobene konkurence v žganjarni

AL QUISISANA

Carlo Pollak

trg Ponterosso 3 (vogal ul. Ponterosso) in v skladišču ul. Massimo d'Azeglio 1.

Preden se kupi, se lahko poskusi!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

HENRIK PREUER

Trst, ulica S. Lazzaro 20.

Tovarna pohištva iz bambusa, indijskega trsa in protja.

Praktični in koristni darovi

za vsako priložnost.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Vek. Petrovčič

čevljarski mojster

Trst, ul. Barr. vecchia 40.

Zaloga izdelanih demačih čevljev.

Sprejemajo se naročila po meri.

V KRATKEM

v ulici Campanile št. 21

nasproti

grško - pravoslavne cerkve

NEVESTINE OPREME

v ulici Campanile št. 21

PERILO

v ulici Campanile št. 21

DAMSKE in OTROŠKE

OBLEKE

v ulici Campanile št. 21

otvori se

v kratkem nova trgovina

v ulici Campanile št. 21

PO TOVARNIŠKIH CENAH

v ulici Campanile št. 21

CESARE GENTILLI

v ulici Campanile št. 21

nasproti

grško - pravoslavne cerkve

ANGELO RENIER

Rojan, ulica di Roiano št. 2.

Prodajalna manufakturnega blaga in drobnih predmetov.

Zaloga ugotovljenega perila in na meter, zaves, preprog, tapetov, volnenih in bombažastih odev, perkala, zefira, črnega in barvanega satina, srajc, nogavic, trliža in volne za žimnice, dežnikov, ovratnikov, zapestnic iz platna in iz gumija, kravat in drobnarij v velikem izboru. Cene zelo zmerne.

G. Ferluga - Trst

via Barriera vecchia 31

priporoča velenjenemu občinstvu svojo

slasčičarno

vedno oskrbljeno s svežim blagom, vseh vrst slasčic in konfetur. — Vsakovrstni likerji in vina v steklenicah

Okraski za božično drevo.

Sprejema vsakovrstna peciva.

CENE JAKO ZMERNE. POSTREŽBA TOČNA

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.

Specijalist za popraviljanje

roulet na oknih.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti.

Jenči sa pepelne dele in se ne boji konkurence.

Artistični fotografski zavod

EZIO de ROTA - TRST

ulica Barriera vecchia št. 27 (nasproti lekarni Picciola). — Fotografije na svetlem in motnem papirju, plastično in naravno izvršene. Povečanje vsake slike na olje, akvarel ali pastel. Specijaliteta: Dopisnice z artističnimi pozami 10 komadov 3 K. Zavod je odprt od 8 zjutraj do 6 popoldne. Fotografira se ob kakršnem si bodi vremenu.

Salumeria - Buffet

Trst, via Carlo Ghega št. 8.

Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrsno vino, črno in belo.

Prvovrstno pivo.

Priporoča se za obilen obisk

JAKOB VOLPIN.

Novo konsumno društvo

Trst, ul. Lazzaretto vecchio št. 31

priporoča svojo gostilno

„Alla nuova Stazione“

Toči izvrstna vina: dalmatinsko, istrsko in belo vipavsko. Gorka in mrzla jedila. Dobra kuhinja. Točna in cena postrežba. SLOVANI DOBRODOŠLI!

Odda se v najem

HOTEL

z opremljenimi sobami, konjskim hlevom, senčnatim dvoriščem, vratom, v lepi legi sredi mesta. Gotov dohodek. Kavcija 4000 K.

Pod ugodnimi pogoji se tudi prodaja.

Za pojasnila se obrniti na: IVAN PERIC, Tržič (Monfalcone), via Stazione št. 121.

Koncesionirani zobotehnik

ALEKS. LUKES

Trst, ulica Nuova 13.

Sprejema: od 9-12 in od 2-5.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

Pahor

ulica Arcata 19.

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravila: po jako nizkih in zmeranih cenah.

Novi zobozdravniški ambulatorij

ul. Rossini št. 12 (vogal ul. delle Poste)

Laboratorij za moderno dentitiko.

Umetni zobje od K 4— dalje, plombe z materijalom najboljše kakovosti po K 2.

Izdrtanje zob brez bolečin po 2 K.

Ordinacijske ure:

od 8 dopol. do 1 pop. in od 3 do 7 zvečer.

Ob nedeljah in praznikih od 9 do 12.

Predmeti za planince!

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.

Vsakovrstne obleke:

Sweater, planinske hlače, gamaše, čepice iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, srajce, ovratnice, zapestnice in nogovice.

Za člane športnih in planinskih društev

POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Strudel

ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslojstvu)